

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлежства, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за начелника четврте класе округа врањског, Андреју Петровића, судију ђурђевског првостепеног суда; и

за начелника четврте класе округа пиротског, Спасоја Вуксановића, јавног правозаступника из Лесковца.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 25. новембра 1905. г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је да се:

Богдан З. Јовановић, писар прве класе Министарства унутрашњих дела;

Чедомир Алексић, писар друге класе среза расинског; и

Драгутин Ивановић, вршилац дужности писара среза ражањског, у рангу писара начелства прве класе, на основу §. 76. закона о чиновницима грађанског реда, — отпусте из државне службе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 25. новембра 1905. г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу члана 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета Бр. 8156. од 9. новембра 1905 год. које гласи:

„Да се Др. Марија Зиболд, родом из Петрограда и пруска поданица, по молби својој прими у српско поданство, изузетно од §. 44 грађ. закона“.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 21. новембра 1905. г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу члана 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета Бр. 8151., од 9. новембра ове год., донето на основу тачке 9. члана 144. Устава земаљског, које гласи:

Да се Манојло Дивјак, подшумар округа рудничког, родом из Коренице у Аустро-Угарској и аустро-угарски поданик, по молби својој прими у српско поданство заједно са својом женом Десанком, изузетно од §. 44. грађанског закона, пошто је поднео уредан отпуст из свог досадањег поданства.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 21. новембра 1905. г. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

СЕДМИ МЕЂУНАРОДНИ КОНГРЕС ЗА КАЗНЕНЕ ЗАВОДЕ

(НАСТАВАК)

Ко је год с пажњом пратио развитак међународних конгреса, мораће признати, да су сви ти састанци, почев од Лондонског конгреса 1872, стално прокламовали, да су поправка и превентивне мере најбоља средства у служби кривичног правосуђа. Хоћу да вас подсетим, да је баш један од предака нашег краља протектора, Леополд II, као велики војвода тоскански, први практички извео овај принцип у казненом законик, који је он обнародовао, и да је у Угарској под владом протектора овога конгреса извршен преображај казних завода у смислу начела поправке. Земља, коју сте изабрали за седиште нашег већања, достојна је идеалне сфере која обухвата ваш рад, и будите уверени, да овде, почев од највишег чувара закона па до најскромнијег његовог радника, сваки с највећим интересовањем прати ток нашег рада. Ви сте себи

ставили у задатак племенит и узвишен посао, претресајући питања чије решење има да умањи криминалитет и следствено да буде јемство за мирно развиће друштва.

Чланови овог међународног конгреса, који су дошли из свих крајева цивилизованог света, нарочито су позвани да раде на овоме делу не само због узајамних напора, који на неки начин стварају јединство научних тежња на кугли земљиној, него још и с тога, што међу вама имам част поздравити најодличније представнике ваше науке.

Све већи и већи додир у међународном саобраћају изазвао је нов међународни правац криминалитета, и он придаје тим непријатељима сваког правног поретка све више интернационални карактер. Постало је већ правило, да криминалитет иде у корак с цивилизацијом, из чега наравно произилази и дужност цивилизованих народа, да, у борби против криминалитета, иду у корак за њим.

Ви сте дакле борци за напредак, и човечанска љубав, која вас је, као идеја водила савремене културе, изабрала за средство у тој борби, у исти мах је и крајњи циљ те борбе.

Желео бих са своје стране, да ваш велики и трудан посао буде крунисан заслуженим успехом, и овим, у име Њ. Величанства, објављујем да је VII Међународни Конгрес за казнене заводе отворен.

За овим је конгрес поздравио и г. Служес, бивши грчки министар спољних послова.

За председника конгреса изабран је г. Рикл де Бели, председник Међународне Комисије, који је поздравио конгрес овим говором:

Ваша ц. и кр. свеглости! Госпође и господо!

Сматрам за пријатну дужност, да се захвалим мојим друговима конгреса на врло ласкавом избору за председника конгреса.

Обузима ме, истина, страх кад помислим на моје славне претходнике, који су

председници конгреса; али, примајући се избора, ја ћу се, ради срећног свршавања важног посла који ми је поверен, ослањати на моје одушевљење за велику ствар која је пред нама, на високу научну спрему и помоћ мојих другова надајући се, да ће они за време претресања показати сву толерантност према супротним мишљењима, која се евентуално појаве.

Допустите ми да после изјаве захвалности додам неколико опажња.

Поред божанствене варијанце, склоности за добро, налази се у човеку и клица зла, коју носи у себи да би нашкодио свом ближњем. Та се клица под повољним приликама брзо развија и многе чини случајним кривцима; код других опет она потпуно заражава добре осећаје и чини их злочинцима по занату.

Цео свет је пун како доброг тако и злог, које је свуда распрострањено као густ загушљиви дим.

Ми пажљиво пратимо и најнезатније догађаје, који могу бити од утицаја на човечији и друштвени живот, и све је то предмет нашег посматрања. Сасвим је, дакле, основано, што злочин, који дубоко и стално задире у људски род и друштвени живот, не изазива само интересовање свих кругова, већ тражи да нађе и погодна средства којим се он има што је могуће више предупредити, којим се има казнити и којим се имају најпрактичније расправити тешка питања, која с овим стоје у вези.

У најстарије време злочинцу се за извршено кривично дело враћао истим злом, и тек у току времена почеле су се примењивати разне казне. Најзад су се страшне телесне казне, које су имале за циљ застрашење, ублажиле, и, не узимајући у обзир смртну казну као казну за најтежа кривична дела, казне лишењем слободе постале су најчешће казне; но поред свега тога ми их видимо као самосталне казне тек у законима XVII и XVIII столећа.

Генијални философи и филантропи из друге половине XVIII столећа припремањем и увођењем човечијег система казне, који се оснивао на казни лишењем слободе, створили су нову еру. Познато је међу тим, да је казна лишењем слободе и касније често била ирационална и нечовечна како с обзиром на правосуђе тако и с обзиром на извршење.

У првој половини XIX столећа озаконјени су многи предлози неумрлог енглеског филантропа — учитеља свију нас¹⁾ — из XVIII столећа и питање о казним заводима добило је врло велики број ватрених поборника, који су од њега крајем прошлог столећа створили пространу науку. Данас она не обухвата само начин примене казне лишењем слободе, већ она, сем казних средстава, обухвата и криминално-политичка питања односно превентивних мера, које треба да предузме друштво и држава.

Научни спор за ово неколико последњих десетина година на пољу Кривичног

Права дао је драгоцен материјал, али та борба разних школа није још ни данас коначно завршена. Неоспорно је потребно дубоко проучавати чиниоце криминалитета, злочинце, њихов карактер; морално, социјално и економско зло, које ствара криминалитет; за тим код примене казне индивидуализирање. Потребно је тако исто проучавати важне превентивне мере као: народну просвету, морал, веру, успостављење завода помоћу којих радници могу наћи рада, радионица и других склоништа; помагање осуђеника који су издржали казну; борбу противу просјачења, скитања и алкохолизма; васпитање и поправљање младих злочинаца, напуштене деце или деце за коју постоји бојазан да ће пасти у порок.

То је пространо поље нашег трудног посла, чије су границе: с једне стране заштита деце и условна осуда, с друге доживотна робија и смртна казна.

У интересу одржања друштвеног поретка морамо учинити све што је могуће да предупредимо извршење кривичних дела, или бар да њихов број ограничимо; да се казна примени према онима, код којих се може очекивати успешно дејство, наравно не обзирјући се на вечиту казну лишењем слободе и на смртну казну које се изричу у циљу заштите друштва; да се казна лишењем слободе примењује строго али човечно тако, да се осуђени врати патраг у друштво, морално поправљен, душевно и телесно здрав.

С мачем богиње правде у десној и светим символом човечанске љубави у левој руци улазимо у лавиринт кривичних дела, да спасемо оне који се могу спасти, и да рационално по закону казним оне, који се безусловно морају казнити.

Још једанпут најсрдачније поздрављам поштоване другове који су се састали у интересу овог светог циља, и надам се да ће нам благослов свемоћног помоћи у нашем племенитом послу.

Нека тако буде!

За овим су, на предлог председника, изабрани за потпредседнике конгреса званични делегати: Сједињених Држава Сев. Америке, Аустрије, Баденске, Белгије, Бугарске, Кубе, Француске, Инглеске, Јапана, Италије, Мексика, Норвешке, Холандије, Румуније, Саксонске, Србије и Шведске. — За главног секретара изабран је д-р Гијом, дугогодишњи секретар одбора Међународне Комисије, а за секретаре помоћнике: д-р Рустем Вамбери, д-р Тиналдо Басиа и д-р Евежен Борел.

II. Рад у секцијама и у седницама целог конгреса.

У раније време није било тако пространо поље проучавања казних завода. Предмет проучавања и претресања биле су из почетка готово само казне и то: постанак, природа и особина казни, за тим начин поделе и примене казне на разне категорије злочинаца, и најзад гледало се да она послужи као пример другима а и да поправи осуђене. Али се касније опазило, да не могу само казне бити предмет претресања на конгресима за казнене заводе, јер се оне не могу саме за

себе проучавати а да се у исто време не проучи и њихов однос према кривичним делима, која се угрожавају тим казнама. Другим речима увидело се, да се наука о казним заводима не може издвојити од науке Кривичног Права. Последица је овога, да се данас у програм конгреса, поред питања која се тичу осуђеника и казних завода, унесе и питања из Кривичног Права и казног законодавства.

И Кривично Право, које у себи потпуно обухвата науку о казни и казним заводима, ипак нам непосредно не пружа многа средства, погодна за одбрану друштва од злочина. Јер казна, ма како била потребна, није једино и увек најбоље средство за одбрану друштва. Њено је дејство према многим злочинцима или мало или никакво, као што је случај са дегенерисаним злочинцима, који су то постали под утицајем физиолошких узрока као н. пр. алкохолизма. Све је теже поставити границе између злочина и болесника или дегенерисаног. Сва та средства, којима друштво жели да предупреди извршење кривичног дела, улазе у круг превентивних средстава, која такође чине један део програма конгреса за казнене заводе.

Најзад у програм конгреса улазе и питања, која се тичу деце и малолетника. Ово се издвајање чини с тога, што методе за морално поправљање могу бити успешне, кад се примењују према напуштеној или поквареној деци, а не према злочинцима из навике. Педагогија, којом се поправљају напуштена деца, постала је дакле данас једно од најважнијих делова науке о казним заводима.

Из овога се види, како је пространо поље рада; треба дакле, поред науке Кривичног Права и казних завода, знати философију, медицину, социјалну хигијену и педагогију.

У програм овог конгреса унета су ова питања по групама, која су подељена на четири секције. У првој секцији расправљена су питања из Кривичног Права и казног законодавства, у другој питања о извршењу казне, у трећој питања о превентивним мерама, и у четвртој секцији расправљана су питања која се тичу деце и малолетника.

(наставиће се)

Д-р Бож. В. Мариновић.

О ПАТРОНАЖУ ОСЛОБОЂЕНИКА

Констатовано, почетком прошлог века, стално и несоразмерно умножавање злочина, непрестано растење броја повратника, нагло и силно знажење злочиначке војске, казивало је јасно и речито, да је друштво у борби противу криминалитета изгубило битку. Томе је најпознатији узрок у ограничениости и неразвијености превентивног система, у потцењивању његове вредности, у грубости репресивног система, у нетачном и несавршеном појму казне и њеног циља, у њеној рђавој и некорисној примени, најзад у непотпуности и несавршености тога система.... Иза-

¹⁾ То је био дон Хуард, о коме је било речи у првом делу под II.

звана је револуција у кривичноме праву, створене су нове школе и погледи на злочин и његове ауторе, нове теорије о узроцима злочина, о казни, о њеном циљу, о њеној примени. Борба противу криминалитета је настављена, али резултати су опет незадовољавајући...

Ево доказа:

У Француској, у времену од 1826. г. до 1830. г. било је просечно годишње 124.822 које злочина које преступа, а осуђивано је годишње по 185.151 кривац. У години 1892. било је 208.723 које злочина које преступа и осудило се 252.633 кривца.

У Немачкој осуђених злочинаца и преступника у години 1888. било је 350.665, а у 1893. години 430.403.

У Италији, у години 1890. било је на 100.000 становника 1070 злочинаца и преступника, а године 1896 тај се број попео на 1550.

У Србији — само куриозитета ради — било је у свима казним заводима на дан 31. децембра 1888. године 2409 осуђеника, а истога дана и месеца године 1898. било их је 3725... Није без интереса да напоменем, да је порастао нарочито број оних осуђеника, који су осуђени на робију. Тако 31. децембра 1888. г. било је свега на робији 1920, а десет година доцније, истога датума, било их је 2940... Морам одмах да поменем да овај податак нису тачно мерило прираштаја криминалитета у Србији, и ако би се, до некле, смело да суди о висини криминалитета и по нагомиланости осуђеника у казним заводима. Али кад се узме, да се код нас честим помиловањем казни заводи празне, кад се не сметне с ума да се гомилама пуштају на условни отпуст, па шта више да се отпуштају кући на боловање — као што је био случај 1893. године, када је из наших завода на тај начин пуштено 604 осуђеника — онда је јасно да ове цифре ни близу не кажују, како у нас криминалитет нагло расте.¹⁾

И тако даље!..

Али нада на успех није изгубљена. Данашња борба противу криминалитета бије се смишљеније, рационалније, наравно увек средствима превентивног и репресивног система. Нашло се је као несумњиво тачно, да је потребно, да би се криминалитет свео што је могуће на мању меру, обезбедити злочиначку војску. А да се то постигне спречава се регрутација злочинаца из онога кадра морално или материјално напуштене деце, и из онога широког и плодног контингента вагабунди и просјака, и предузимају се нове мере, нова средства, да човек који је једном пао у грех тамо не остане, да се спречи стварање повратника, тога најопаснијег елемента у злочиначкој војсци...

Превентивни систем нас се неће типати на овоме месту. Тако исто нећемо се задржавати ни на операцији репресивног система. Нас сада занима једно ново

средство у борби против криминалитета, а то је једна институција новог датума, то је *патронаж — заштитништво — ослобођеника*.

Кад је казна изгубила свој стари карактер и циљ, кад је престала да буде испаштање, трпљење, кад је имала да поправља, онда је и њена примена морала да буде друкчија: У казнене заводе инсталирани су нови режими, који су имали дужност да остваре оно што је казна хтела, да поправе, да моралишу, да своје становнике оспособе за заједнички живот, да их врате друштву поштене, добре, радне. И у томе смислу — констатујем само — учињено је врло много. Али, увидело се брзо, да ни казна, да ни сав тај пенитенцијерни систем, не могу све, не могу много, не могу ни колико треба. Кад се у савременој борби против криминалитета ставило за циљ туђи поврат што је могуће жешће, спречити стварање повратника, онда се питало: па шта је са осуђеницима, који се по издржаној казни ослобођавају, шта бива од њих кад изиђу из данашњих савремених казних завода са морализаторским режимом, кад пођу у свет поправљени, морално подигнути, са вољом за поштен живот, навикнути на рад!..

.... У очи свога отпуштања осуђеник сања, снева слободу, сунце, много, врло много ваздуха, кретање по вољи, повратак своје огњишту, сусрет са својима, са познаницима, улазак у друштво, у поштен, радан живот. И тек што су се сутрадан за њим затвориле казаматске капије, тек што је учинио први корак, он се удара о нешто тврдо, о нешто непролазно, непробојно, и нешто што се испречило на путу у поштен живот, и нешто што се уздиже између света и њега...

»Прва погрешка — вели Франсис Сарсеј у „Annales politiques et littéraires“ — пада као кап мастила на једну страну живота, и тамо прави једну неизбрисиму, неизгладиму мрљу. Још се није нашло средство да се избрише тај траг...“

Закон му, с једне стране, даје „жут пасоп“, а јавно мишљење, свирепије него закон, средина у коју би он хтео кајући се да уђе, примају га са неповерењем, пружају на њега прст... Сви ми добро познајемо одвратност, неповерење, страх, које улива један ослобођени робијаш...

Нашао се је у слободи. Хоће да ради, хтео би да жмви поштеним животом. Куца на једна, куца на друга врата. Одбијају га. Никоме не треба бивши робијаш! Нико да му верује да је он решен па поштен живот... Један тренутак заборава, једна слабост, случајност можда, и човек за навек упропашћен! Је ли право?!..

И он декуражиран, немоћан, збуњен, одбијен, види да је рехабилитација фантазм, који бежи испред њега, и онтужујући друштво за све своје недаће, он подлеже кушањима, заузима своје старо место у злочиначком кадру, понова пада у зло. Почео са крађом, свршава с убиством, и кад опет допадне затвора, робије, он не помишља никад више да се поправи, јер је видео, јер сада зна, да то не вреди ништа!..

И тако се стварају, постају повратници!..

А, међутим, ваљало је баш томе стати на пут, требало је сачувати човека једном палог да опет не падне, спало је баш до тога да ослобођени осуђеник не постане повратник, да он злочин не узме за професију...

Томе су криминалисти нашега времена поклонили најозбиљнију бригу, схватајући врло тачно, да је у борби противу криминалитета најглавније туђи поврат!.. Тренутак ослобођења једног осуђеника збиља је фаталан за њега, за његову породицу, за друштво. И како у најчешће случајева не зависи само од њега, да ли ће се вратити добру или понова загазити у злочин, то се је нашло за право, за корисно, за човечно, помоћи ослобођеном осуђенику да оствари одлуке, које је донео и наштајући своју казну под благодетним утицајем морализаторског режима у казненом заводу; увидело се је, да тај утицај треба продужити и сачувати; нашло се да је потребно разбити код света ову вековну предрасуду о ослобођеним робијашима; да је нужно, да ослобођени осуђеник на излазу своје нађе једну пружену руку, која ће га увести у друштво, у свет, која ће се измирити са средином, спријатељити са њоме, која ће му помоћи да пређе преко клизавог пута између апсане и слободе; поверовало се да је најбоље средство, једини начин, да ослобођени осуђеник не падне у порок, не постане повратник, *патронирати га — заштитити га*...

На сваки начин, без сумње, није се мислило да се ослобођеници спасу неизбежне борбе за живот, није се хтело да они не трпе последице оскудице у раду, да не знају за беду и невољу, једном речи за недаће, са којима се има да носе толики радници, који немају себи ништа да пребаце, а још мање се је хтело, да се од оних, који су погазили закон, и чинили рђава дела, створи некакав привилегисан систем. Не. Било је само питање: хоће ли се, може ли се, треба ли олакшати морално подизање кајућих се грешника...

И ако је стварање друштва за патронаж — заштитништво — ослобођених осуђеника са циљем какав данас имају, на основи, на којој су данас постављена, са обликом кога данас имају, са карактером који им је данас дат, и ако је патронаж у борби против криминалитета једно ново средство најживље препоручено од криминалистичких конгреса последњих година, сама есенцијелна идеја је стара, врло стара. Филантропи су још одавна времена на време и с места на месту подизали азиле, склоништа за ослобођене осуђенике, материјално их помагали, хранили и одевали док не нађу рада, и, раније још, силазили у затворе и тешили их. Тако је, први пут, још 1272. један филантроп у Марсељу подигао једно склониште, а на њега су се угледали и неки филантропи у Немачкој. Доцније су се у томе циљу образовала чак и мала друштва. Било би дуго — а можда за овај чланак и сувишно — да прати историјски

¹⁾ Податак о криминалитету у Француској, Немачкој, и Италији, узео сам из „Revue pénitentiaire“ за 1895. г., а о криминалитету у Србији из Статистичког Годишњака.

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

развитак данашњег патронажа ослобођених осуђеника, његово ишчауривање из ових филантропских друштава. Главно је само то, да та стара удружења нису никад била оно што је данашњи патронаж; она су имала за основу милосрђе према онима јадницима, који се ослободе свирепости затвора онога времена, а за циљ, да их спасу глади и невоље²⁾... Прво друштво, које би по своје циљу могло да буде вероватан претеча данашњем патронажу, било је оно, које је основано у Филаделфији године 1776.. По угледу на та њена створена су неколико сличних друштава у Бјелеској, Француској и Немачкој. Прва основа данашњег патронажа у Француској постављена је краљевим декретом 9. априла 1819. године, којим је наменована једна комисија за надзор над затворима са мисијом да се стара о моралној поправци осуђеника. А годину дана доцније, образовано је друштво над називом: „Краљевско друштво за поправку осуђеника“, са циљем, између осталих, да спреми осуђеницима у тренутку њиховога ослобођења материјалну помоћ...³⁾

Патронаж ослобођених осуђеника, са којим се данас срећемо, има за основу Правду и Друштвени интерес, а за фундаметални циљ: 1.) подизање морала у осуђеника, моралисање, и 2) припремање осуђеника за излазак из затвора, и помагање да заузму стална места у поштеном животу... Патронаж је допуна казненом законодавству, јер, као и оно има за основу Правду и Друштвени Интерес. Патронаж је — као што је то речено на међународном криминалистичком конгресу у Штокхолму — једна институција неопходно потребна истинском реформаторском режиму, она је комплементна с њиме!..

На томе основу, са таквим циљем и карактером, патронаж се јавља тек пре четрдесет година. Питаће се неко: па што му вредност није одмах призната, што он није одмах оглашен за помоћно средство у борби противу криминалитета? То је долазило отуда, што је требало времена, да се он одомаћи у свету, код кога је укорена она позната предрасуда о бившим осуђеницима, а после и за то што је идеја о таквом патронирању ослобођених осуђеника, и ако убрзо акцептирана од огромне већине криминалиста и филантропа, наишла на непријатељски пријем од неких научара, она им је уливала неповерење. Заснивању патронажа — заштитништва — ослобођених осуђеника, чиниле су се ове замерке, ови приговори:

1.) Зашто потпомагати ослобођеног робијаша, кад има толико поштених радника, који нису потпомогнути? Беда једног ослобођеног радника мање је заслужна пажње него беда једног поштеног човека! Оставите нас — говорили су они — да наше мрлосрђе чувамо за оне, коју су га достојни, који нису никад отимали добро других, који нису кидисали ни на имаовину ни на живот појединаца и ако трпе

глад; да га чувамо за поштене раднике, који се у присуству богатства и лености опиру свирепом кушању злочина... Ми не можемо — настављају они — да изједначимо оне који аспирирају да забораве прошлост, са онима који желе да је се сећају, оне којима треба опроштај са онима који траже правду!... Зар порок, више или мање покајан, сме да заслужи, да се претпостави храброј врлини...⁴⁾

2.) Друга је замерка научнога рода. Она се ослања на теорије криминалне антропологије: Ломброзо, Ферри, Гарофало, стигли су да оборе, у име најсумњивијих искустава, принцип моралне одговорности, кога су заменили принципом фаталног криминалитета. Др. Шарл Летурно, који је извео крајње консеквенце теорије ових талијанских научара, резимира овако своју докторину: Ми знамо да се, ма шта да се деси, ма шта да буде, човек покорава увек фаталности. И многи научари заснивају своје оцењивање патронажа на тим теоријама. Злочинац није одговоран, прокламују они. Ма како ви хтели — тврде они — да га моралишете, он остаје злочинац. Не покушавајте да га одведете врлини: само затвор на цео живот може друштво да спасе од њега...⁵⁾

3.) Не ослањајући се на филозофске теорије цела једна категорија противника заснивању патронажа — заштитништва — каже: ваш је ослобођеник у пријатељству с грехом. Он је навикао на порок. Затвор га је начинио још горим, покварио још више. Занимати се њиме, то значи губити време. Искуство нам је сведок...⁶⁾

(наставиће се)

Борба против интернационалног криминалитета

Јуна месеца тек, год. одржан је у Паризу конгрес француских чланова међународног удружења за кривично право на коме је, поред осталих, расправљано и питање о борби против интернационалног криминалитета у свима својим детаљима и са озбиљношћу коју оно по свему заслужује. Расправа ова у толико је значајнија, што је ово био први конгрес који се занимао питањем о интернационалном криминалитету у опште, и на коме су се, први пут, чуле дефиниције о интернационалном злочину и преступу. Радови ранијих конгреса у овој ствари били су делимични, ограничавајући се само на поједине врсте интернационалних злочина, поглавито на трговину с белим робљем.*)

Било је два референта за ово питање: Feuilleley, генерални адвокат при Касационом Суду у Паризу и Honnorat, шеф првог одељења париске полиције. Први је третирао питање са гледишта теоријског,

а други са гледишта праксе. Предлози првог усвојени су једногласно од стране конгреса, после говора сенатора Béranget-a иницијатора новог кривичног права у Француској.

* * *

Пошто је прво констатовано да се злочин, као и све остале добре и рђаве манифестације људске активности, из дана у дан развија и увећава, Feuilleley, у главном, вели ово:

Данашњи развијени саобраћај приморава народе да и у области криминалитета буду онако исто солидарни као и у области економској. Поједине конвенције о заштити држављана, трговачког промета, литерарне, уметничке и индустријске својине, као и међународни поштански савез од 11. октобра 1890 год., пружила су до сада и сувише доказа о потреби и користи узајамне сарадње на општим интересима.

Али, док су на овај начин у питањима грађанским и трговачким постигнути знатни успеси у погледу међународних односа, дотле је казнено законодавство, на жалост, остало скоро недоиђнуто. Ништа, или готово ништа још није урађено, да би се стало на пут сузбијању криминалне манифестације, као да је друштву више стало до накнаде штете за изгубљени дењак робе но до заштите личности и имаовине својих чланова у свако доба и на сваком месту.

Захваљујући недовољности и немоћи казненог законодавства, данас се злочини и преступи, приправљени или започети на једној територији, продужују на другој и свршавају на трећој. И што је још жалосније, ови интернационални злочини и преступи множе се из дана у дан.

Одсуство споразума између држава у погледу надзора над интернационалним злочинцима, омогућило је у свима већим центрима стварање страховитих удружења, састављених из индивиду-а разне народности, које сматрају злочин као и сваку другу професију. Поступци ових злочиначких банди довољно су познати, и ја их с тога овде нећу износити. Али оно, на што морам да скренем пажњу, то је брзина коју оне уносе у своје операције. Злоупотребљујући развијеност данашњих саобраћајних средстава (телеграф и телефон), оне злочин уговарају у Лондону, извршују га у Паризу и са плачком беже у Брисел, док власт, спутана застарелим формалностима администрације и дипломатије, нарамаљује полако за њима.

Није тешко уочити, после изложеног, да се и у казном законодавству, а у циљу заштите општих интереса, мора учинити оно исто што је већ учињено за заштиту економских међународних односа. Неопходно је потребно, дакле, створити што пре и у казном законодавству једну међународну конвенцију, која би формулисала опште принципе кривичног права и надлежности — принципе који би, поштујући посебно законодавство сваке државе и право суверенитета, допуштали у исто доба и угушивање криминалне активности саучесника свуда где би се она

4) Assemblée générale de la société générale pour le patronage des libérés, 1879. Rapport de M. Lefèvre.

5) Le patronage des libérés, par Dr. Armand Praviel.

6) Le patronage des libérés, par Dr. Armand Praviel.

*) Конгрес у Лондону и Б. Пешти 1899. год. и у Петрограду 1902. год.

2) A. Guillot: Les prisons de Paris.

3) Albert Contant: Les Sociétés de patronage. Thèse pour le doctorat. 1898. г.

манифестовала актима, који би били у противности са законима државе у којој је злочин извршен. Принципи ови, ослобођени сваке формалности, омогући ће и олакшаће у велико и само извршење казне, данас несумњиво ограничено државним границама, које се пред злочинима отварају, док пред акцијом закона остају затворене.

Да би се, дакле, стало на пут интернационалног криминалитета, мора се прибећи и интернационалним мерама. Први корак у овом смислу већ је учињен конвенцијом о заштити *белог робља*, која је закључена у Паризу јуна месеца 1902 год. између ових држава: Француске, Немачке, Белгије, Данске, Италије, Холандије, Португалије, Русије, Швајцарске, Шведске и Норвешке.¹⁾

„Реч је, вели се у експозе-у француске владе, чијом је иницијативом и била сазвана ова конференција, о кривичним делима, која се припремају, започињу и довршују на разним територијама и под разним законодавним наређењима, те је због овога и за њихово констатовање и сузбијање потребна једновремена и споразумна сарадња.

Никакав споразум у овом смислу не постоји до данас између држава, те с тога и ова дела, односно њихови творци, остају у највише случајева некажњени. Трговина његова, као што вам је познато, напредује из дана у дан.

Циљ је ове конференције, да изнађе лек овој жалосној ситуацији; да интернационалном преступу стави на супрот удружене међународне казнене силе као једино спасоносно средство.“

Инспиришући се овим мотивима, конференција је трговину с *белим робљем*, огласила као интернационални преступ и „у оним случајима, у којима су различити акти, који су битни елементи *преступа*, извршени у разним земљама.“ Порд овога конференција је одлучила, да све државе уговорнице унесу у своја законодавства потребне допуне за најстроже кажњавање ових преступа.

Имајући у виду ову конвенцију, као и ону у Берну, *Feuilletoy* је предложио да Француска што пре савове једну међународну конференцију, на којој би се пре-

1) Конвенција ова ступила је у живот 18. јула ове год, и њом се, у главном, одређује ово:

а) Свака држава уговорница обавезује се, да одреди нарочиту власт која ће водити рачуна о трговини с *белим робљем*, и у овом циљу непосредно кореспондирати са сличним јој властима осталих држава уговорница;

б) Свака државе уговорница обавезује се, да по пристаништима и железничким станицама стално надзирава личности на које се сумња да имају ма каквих веза с поменутом трговином;

в) Државе уговорнице обавезују се, да у појављеним случајима, а у границама закона, утврђују идентитет проститутки страних народности и истражују: ко их је навео да напусте своју земљу?

г) Државе уговорнице обавезују се, да се ове женске, у случају њиховог захтева или захтева њихових сродника, спроведу у земљу рођења, пошто се претходно утврди њихов идентитет, националност и место на коме се имају предати властима своје државе. Кореспонденција у овим случајевима вршиће се, по могућству, директним путем, и

д) Државе уговорнице обавезују се, да, у границама закона, воде сталан надзор над радњама и агенцијама за набавку млађих.

тресао и решио проблем о сузбијању интернационалног криминалитета.

Двојаке су сметње које данас онемогућавају ово сузбијање.

Прве се састоје у тешкоћи, а по некад и у немогућности прибављања и сједињења више sukcesивних и различитих акта — радњи — без којих је, као битних елемената, немогуће окарактерисати поједине свршене преступе.

Та тешкоћа нарочито се појављује код преступа која проистичу из трговине с *белим робљем*, због чега је и била предмет озбиљне дискусије на поменутој париској конференцији. Питање је било овако постављено: један агент водио је своје жртве из Италије преко Француске за Америку, али је у пролазу преко Француске ухваћен. Је ли, у овом случају, могуће казнити га у Француској кад су жртве скупљене у Италији, и кад у пролазу кроз Француску нису злоупотребљаване у циљу разврата? Може ли се, другим речима, пролаз кроз Француску сматрати као продужење преступа извршеног у Италији, и као такав казнити?

Питање ово изазвало је живу препирку. На крају крајева конференција је одлучила, као што смо већ поменули, да се трговина с *белим робљем* има сматрати као интернационални преступ и у оним случајима, кад су различити акти, који су битни елементи преступа, извршени у разним земљама.

Иста ова тешкоћа јавља се и код неких других преступа, као што су: откривање фабричке тајне, превара и т. д. Нарочито се код преваре дешава, да маневри започети у једној и продужени у другој, производе последице тек у трећој држави. Ако се хоће да овај преступ, који је не сумњиво интернационални, буде сузбијен, неопходно је потребно да се његово кажњавање омогући у свакој од држава на чијој се територији манифестовала криминална активност преступника. Да би се, пак, овај резултат постигао, треба у дефиницију интернационалног преступа увести одредбе из поменуте конвенције од 1902. год.

Друга сметња много је обилнија и обичнија, и тиче се саучесника у једном криминалном акту, састављеном из више криминалних манифестација, које су извршене у разним државама. Тешкоћа у овом случају лежи у примени теорије о *јединству преступа* на преступе интернационалне. Теорија ова, позната још под именом *класичне*, усвојена је данас од већине законодаваца. Она посматра само објективне елементе акције; преступ је по њој увек *један*, па ма колики био број личности које су суделовале на његовом извршењу, и места на којима се манифестовала њихова криминална активност.

Из овога јасно излази: да се саучешће не може сматрати и казнити као засебно дело, јер је оно, по *Ortolen*-у, *веза која сједињује више лица у истом преступу*.

Овако схватање јединства преступа, по коме се надлежност судска цени по принципу територијалности и суверенитета, има за последицу неказниност акта, који су преступ приправили, олакшали или

прихватили, пошто ови акти сами собом не сачињавају засебни преступ у свима оним случајима, кад нису извршени на истој територији где и сам главни преступ.

Строгост ова у пракси је у неколико ублажена конвенцијама о екстрадицији, само што је ово недовољно. Поред осталог, екстрадиција се не примењује на сопствене поданике.

После овога, као узгредни и помоћни основ у праву кажњавања узет је принцип *националитета* извршиоца или жртве злочина. „Казнени закон, писао је *Helie*, јесте у исти мах и територијални и лични; *територијални* је у смислу своје примене на све личности које се налазе на територији дотичне државе; *лични* је кад прати свога држављанина на страниј територији да би регулисао његову *моралну способност*, онако исто као што лични статус регулише његову грађанску способност. То је принцип националитета, који је нашао места у чл. 5. франц. кривич. поступка, и који допушта у извесним случајима и под тачно одређеним условима, судско гоњење француских поданика и онда, кад су извршили злочин ван француске територије. То је, дакле, *личност* преступника, према којој се у овом случају одређује надлежност судска.

Ове одредбе које се налазе у већини данашњих законодавстава, недовољне су, као и сама екстрадиција, да стану на пут нагом развитку интернационалног криминалитета. Јер, ако по некад и допуштају хватање и кажњавање главног кривца, оне ни у колико не додирују акте који нису, у смислу теорије о *јединству преступа*, карактеристични сами по себи као *преступи свршен*, дакле у свима случајима кад су извршени на разним територијама.

(наставиће се)

„КРИМИНАЛНА ТАКТИКА“

Ретка је стручна књига, која је имала више успеха, која је корисније послужила намењеном циљу, но што је то случај са овом књигом Др. *Вајнгарта*, која већ и самим својим насловом: „Криминална Тактика — Ручна књига за истраживање злочина“, мора заинтересовати сваког криминалног органа.

Али, није то само просто интересовање, које дражи стручног читаоца да пажљиво чита ову књигу, пуну нових и до сада врло мало познатих ствари, метода, упустава, савета и примера за успешно вођење кривичних истрага. Све ово, опет, не само да је интересантно, већ је и *неопходно потребно* за све оне, који се по дужности занимају истраживањем и ислеђивањем кривичних дела. Да су, пак, иследничке дужности једне од најтежих, најважнијих и најделикатнијих, излишно је доказивати. Поред нарочитих индивидуалних способности и паспје, за њих се још изискује потребна правна и техничка спрема, дубоко познавање људи и прилика, особина и навика злочиначког света и велико искуство.

Написати „ручну књигу за истраживање злочина“, која би одговарала свима овим условима; изнаћи и поставити општа правила и упуства за тако разноврсне дужности као што су истражничке; једном речи пружити сваком истражном органу потребно му професионално образовање, било је не само тешко већ, на први поглед, у неколико и немогуће с обзиром на разноврсност индивидуалних добности лица, која се занимају истраживањем злочина. При свем овом Вајнгарт је успео, по оцени најкомпетентнијих стручњака, међу којима је и Лилијентал, чувени професор хајделбершког универзитета, да овим својим делом одговори, у главном, свима побројаним условима, и да на овај начин задовољи једну прешњу потребу савременог друштва у његовој борби против злочина — борби без прекида и милости.

* * *

„Криминална Тактика“ подељена је на два дела: општи и посебни.

У првоме се, поред опширног и тачног прегледа савремене криминалне литературе, излажу најглавније радње, које претходе редовној кривичној истрази. Ту су, на првом месту, драгоцене упуства за саслушање осумњиченог, проткана дубоким психолошким познавањем људи, и поткрепљена најодабранијим практичним примерима. Долазе за овим средствима за утврђивање идентитета, а за овима врло важна и интересантна упуства о *притварању осумњичених лица, полицијским присмотрама, добављању и испитивању сведока и мишљењу стручњака.*

Не претерујемо кад тврдимо, да су сви ови одељци разрађени тако рећи до савршенства. Из сваког њиховог реда види се очигледно, да писац располаже огромним стручним знањем, а најодабранији примери, који су уз свако важније упуство наведени, доказују још и његово велико искуство и дубоко познавање свеколике светске литературе, која се односи на ова питања.

Упуства о *увиђању, претресу хватању криваца путем индиција*, имају, по нашем мишљењу, највише практичне вредности, и с тога их ми сматрамо за најважнија и најкориснија у овом делу.

Говорећи о *увиђању*, писац прецизно расправља најбитнија питања, на којима почива истражнички рад у овом, толико важном одељку претходне кривичне истраге: *Шта подлежи увиђању? Како се врши увиђање? Како треба утврдити нађено стање при увиђању?* и т. д.

Исто је овако и приликом говора о *претресу*, чија се суштина састоји у одговорима на питања:

Шта треба тражити? Како треба вршити претрес? Где треба тражити?

Опширни и тачни одговори пишеви на ова питања, поткрепљени врло zgodним и интересантним практичним примерима, чине овај одељак јединим од најзанимљивијих, али у исто доба и од најкориснијих у целој књизи. Оно пак, што му још више повећава практичну вредност, то су нове и код нас махом непознате

махинације, којима се злочинци служе да би прикрили не само пљачку, већ и средства и оруђа која су при делу употребљена.

Теоријско излагање *индиција* и њихова практична примена обухватају цео други одељак првог дела, и садрже читаву студију, проткану јаком логиком, о изналажењу и хватању криваца помоћу разних околности и основа подозрења. И ако ове радње зависе највише од индивидуалних способности криминалних органа, ипак је Вајнгарт, може се слободно рећи, предвидео све што се до данас у пракси јављивало, наводећи уз сваки важнији случај и конкретан пример, што је од неочењене користи за лако схватање и примењивање изложених правила и упуства.

Најзад, у општем делу „Криминалне Тактике“ писац још говори и о *састављању и писменим саставима* (исцепаних, нагорелих и симпатетичним мастилом писаних), затим о *дешифровању тајне прешиске, истраживању непознатих и анонимних писаца и срањивању рукописа*. Све ово, пак, од неочењене је користи не само за криминалне органе, већ и за саме вештаке, јер је потпуно разрађено и са гледишта праксе. Нарочиту пажњу заслужују упуства о *дешифровању тајне прешиске*.

* * *

Посебни део „Криминалне Тактике“ садржи специјална правила и опширна упуства за истраживање најчешћих кривичних дела: *крађе, јатаковања, превара, паљевина, фалсификовања исправа, фалсификовања новца и убиства*.

Одељак о *крађама* најразвијенији је као год што су и крађе најобичнија кривична дела, која највише задају посла криминалним органима.

Писац, на првом месту, говори о методама за истраживање крађа, које су, по њему, тројаке: *помоћу сведока, мотрењем на сумњива места и помоћу индиција*.

Приликом детаљног излагања ових метода, писац је изнео довољно упуства и масу драгоцених примера за успешно истраживање крадљиваца и покрађе. *Мотиви* за крађу од интереса су и за социјологе.

Говорећи о *јатаковању*, писац претреса ова питања: *У којим круговима ваља тражити јатаке? Како се хватају јатаци помоћу крадљиваца, а како помоћу присмотре? Да ли је осумњичени крив за јатакање или не?*

На сва ова питања писац је одговорио и прецизно.

За жаљење је, што су излагања о *превари* веома збијена и у многим погледу непотпуна, с обзиром да нагло увећавање ових кривичних дела и генијалну уметност данашњих варалица. Оно, пак, што је о њима изнето без замерке је.

Противно овом, одељци о *паљевини и фалсификовању исправа и новца*, разрађени су опширно и са историјске и са теоријске и са практичне стране, што је од неочењене користи с обзиром да тешкоће које се у пракси јављају приликом

ислеђивања ових дела. Многе нове ствари и јаки логични закључци, које читалац наилази у овом излагању за дивљење су, а упуства о примени фотографије и хемије код фалсификованих исправа и новчаница, у многоме су нова и непозната нашој пракси.

Одељак о *убиству*, којим се завршава „Криминална Тактика“, испунио је 61 стр. са овим пододељцима: а) *литература*, б) *методе*, в) *први кораци*, г) *утврђење дела*, д) *хватање и привођење учиниоца*, њ) *физички утицај убиства на учиниоца*, и е) *асихички утицај убиства на учиниоца*.

Већ и сами ови наслови довољни су да нас убеди о савршеној, и теоријској и практичној разради, завршеног одељка *Криминалне Тактике*. Разлике између *убиства* с једне, и *природне смрти, самоубиства и случаја* с друге стране, изложене су прецизно и са дубоким познавањем судске медицине. То исто важи за пододељке: *Где је извршено убиство? Кад је извршено убиство? Какав је био долазак на дело?* и т. д.

Мотиви за убиство веома су прегледно изложени и психолошки образложени. Писац их дели на мотиве: а) *имаовни* (жудња за имаовином, брига за исхраном и жеља за поправком положаја), б) *сексуалне* (љубомора, повреда полних осећаја части, очајање љубавника, неморална љубав и полна наслада), в) *мржња, освета и љутња*, г) *страх од казне*, д) *политички и религиозни фанатизам*, њ) *нарочито болесно задовољство*, е) *душевна болест*, ж) *сујеверје* и з) *разни мотиви* (сујета, до сада и т. д.).

И најзад, у *асихичке утицаје убиства на учиниоца*, писац убрја: *грижу савести, уништавање трагова казнимих дела, прерушавање, бегства и потребу да се о делу говори*.

Ово је, у главном, садржина Вајнгартове „Криминалне Тактике“ о којој су се, опет понављамо, најпохвалније изразили многи немачки, аустро-угарски и француски стручњаци.

* * *

Наша правна литература, а нарочито криминална, веома је сиромашна (али је зато богата у сензационим криминалним романима).

Специјално за истраживање кривичних дела, ми немамо ништа друго сем званичног кривичног поступка и његових објашњења од Радовића и Савића, од којих је прва написана још 1870, а друга 1886 год. Њихова теоријска вредност неоспорна је, али су ипак зато далеко од тога да буду прави и систематски уџбеници за истраживање и ислеђивање кривичних дела.

Са ових разлога, и преводу Вајнгартове „Криминалне Тактике“, која ће корисно поупити једну велику празнину у нашој стручној криминалној књижевности, можемо се само радовати и зажелети, да без ње не буде ни један полицијски, судски па ни општински посленик. Сви они, дакле, који имају тешку али и узвишену дужност да се боре против злочина, тог највећег и најопаснијег друштвеног зла, наћи ће у овој књизи ново и моћно оружје

за ову борбу — оружје које им је неопходно потребно да би пзишли као победиоци.

Најзад, право је, да одамо признање и преводиоцу, г. Бакићу, како на избору дела, тако и на тачном и савесном преводу. Језик је у преводу врло добар, а стил лак и јасан, што је врло тешко постићи код стручних ствари. И сама техничка израда књиге без замерке је и ми је, са свију ових разлога, још једном топло препоручујемо свима полицијским, судским и општинским органима. У.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I.

Један општински писар пита:

»Постоји у пољу до моје њиве један забран, од кога страда усева на мојој њиви докле год захвата хлад од дрвећа из забрана.

Молим за обавештење: да ли могу тражити да сопственик забрана сасече дрвеће поред моје њиве, те да ја не трпим штете, или ако га не могу нагнати на ово, онда да ли имам права на накнаду штете, у колико се утврди да ми је несумњиво учињена услед задужине — хлада — из забрана суседовог.

— На ово питање не можемо да дајемо свога одговора, јер је оно у једноме главном своме делу регулисано расписом г. Министра народне привреде од 14. јануара 1903. год. ПМ 21903, који гласи овако:

»Поводом питања начелства округа смедеревског, да ли се на основу закона може стати на пут подизању ограда од багрема поред винограда, ја сам под 14. пр. м-цом ПБр. 3662. а по овом питању упутио начелству акт ове садржине.»

»Ако по грађанском закону не може да се стане на пут сађењу багрема и других високих дрвета поред подигнутих винограда на америчкој подлози, по писму начелства актом од 25. фебруара тек год. ЕБр. 158 и 161 онда томе може да се стане на пут по закону очувању пољског имања. Но не стоји тако, као што начелство наводи у предњем свом писму, јер ја налазим, да се и по самом грађанском закону а с погледом на прописе § § 211. и 800. овог закона, сађењу багрема и других високих дрвећа, може да се стане на пут, кад оно штети праву уживања сопственика оних имања, којима се хладом и изданцима подигнутог дрвећа чини штете на имању.»

»По назначеним параграфима овога закона, остаје сваком право, да ужива своје имање по вољи, али тако исто и право уживања ограничено је тиме, што ником није дозвољено да уживајући своје имање, прави другом штету, било то намерно или ненамерно, што је овде случај.»

»Дакле, и самим овим може се стати овом злу на пут, но за ово као што је напред поменуто има ослонаца и у закону о чувању пољског имања.»

По чл. 1. овог закона судиће се све штете које се учине на њивама, ливадама и винограду, па биле оне учињене стоком или којим било другим узроцима, а према чл. 27. овог истог закона, дужност је општинским судовима, да потесе удесе тако, како ће се усеви једнога рода, у које долазе виногради, груписати на једно место.»

»Последњом алинејом овога члана закона, дато је право среским управним властима, да оно саме изврше груписање усева, ако то не буду хтеле или могле да изврше општине власти.»

»На основу свега напред изложеног, позивам начелство, да према овоме забрани сађење багрема и високих дрвета по местима где се виногради подижу, а која су искључиво виноградски положаји, како би се сопственици винограда сачували очигледне штете, жртвујући и сувише средстава и труда око обнављања винограда на америчкој подлози.»

II.

Суд општине горњо-кршинске актом својим од 20. новембра ове год. № 1412, пита:

»Ж. П. тежак из села Г. К. који је у исто време и старешина задруге са својим млађим братом Ј. П. плаћа по распореду пореза бр. 6. на име непосредна пореза 30-97 динара, у коју суму улази и стални државни прирез у 75%.

Моли се уредништво за обавештење: може ли Г. П. као млађи задругар Ж. П. бити изабран за председника по чл. 71. и 105 закона о општинама?»

— На ово питање одговарамо:

Г. П. може бити изабран за председника као задругар, пошто на његов део долази преко 15 дин. непосредног пореза, дакле више него што тражи чл. 71. закона о општинама.

III.

Суд општине гледићске, актом својим од 7. новембра ове год. Бр. 1597, пита:

»Моли се уредништво да у свом листу објасни: може ли се наплаћивати по 2 дин. таксе за ова решења, која се издају појединим сумњивим грађанима за вршење претреса и тражења крађа по кућама и осталим стајама?»

— На ово питање одговарамо:

У колико се општинске власти јављају као истражне власти у смислу §. 19, 20 и 78. крив. суд. поступка, и као такве врше претресе у кућама појединаца, оне не могу наплаћивати таксу за решења, пошто се ова, ако се кривица докаже, наплаћује уједно за целокупно ислеђење по тачци 227 под а, б или в. закона о таксама.

IV.

Суд општине обреновачке (округ пиротски), актом својим од 19. новембра 1905 год. Бр. 1819, пита:

»Јованка удова Стевана Златковића, из Обреновца, била је душевно оболела, па као таква одведена у манастир Суводол ради исцелења, где је провела 40 дана.

Пошто је Јованка оздрвила, Управа манастира, актом својим од 7. ов. м-ца М. Б. 825, тражи: да суд овај наплати од Јованке и то:

а, на име читања молитава свакога дана по два пута 120 дин.
б, на име квартирине и хране 60 »
в, за 80 ком. свећа по 0-05 дин. 4 »

Свега 184 дин.

Моли се уредништво за обавештење: по коме законском пропису суд има извршити ову наплату, кад не постоји осудно решење?»

— На ово питање одговарамо:

Што се тиче наплате из тачке а, она би се могла извршити од Јованке у смислу чл. 9, закона о уређењу свештеничког стања, ако она није сиротнога стања. А ако је сиротнога стања, те ово плаћање не би могла поднети без осетне штете за своју и своје породице egzистенцију, онда не би требало вршити егзекуцију, пошто манастири и по својим наменама и по типичу и постоје ради тога да гладнога нахране и жеднога напоје, а болнога прихвате и исцеле.

Остало давање из тачке б. и в. не би се могло вршити без судске осуде или административног решења више духовне власти.

V.

Суд општине д. краваричке, актом својим од 17. новембра ове год. Бр. 1920, пита:

»По чл. 6. закона о попису становништва и домаће стоке, а сходно чл. 8. правила и упуства за извршење поменутога посла, лица, која се употребе за пописиваче ван места свога становања, имају право на накнаду — дневницу и ову исплаћују општински судови одмах, чим се попис сврши.

Ова општина састоји се из четири села. Пописивачи не могу бити из истог села, већ из разних села ове општине тако, да ће само два пописивача радити сваки у своме селу, а друга двојица морају ићи из свога села за пописиваче у друга два села ове општине.

Моли се уредништво да објасни: сматра ли се цела општина за једно место, или је свако село место за себе, па према томе имају ли права на дијурну по чл. 6. она двојица, који ће ићи из свога села у друго или немају?»

— На ово питање одговарамо:

Члан 6. закона о попису становништва и домаће стоке изречно поставља правило, да сви они, који попис врше изван места у коме лично станују, имају право на дневницу.

Како се општина не може узети као место становања, већ село или варош или варошица, то ће и она двојица, који ће по горњем тврђењу суда вршити попис ван својих села, имати право на дневницу.

VI.

»Да ли се према тачци 16. §. 471. грађ. суд. поступка, убрајају у кривичне осуде

и оне осуде, које општински судови изричу по III части кривичнога закона, и да ли се наплата кривичних трошкова по овим осудама врши као и оне по осудама Првостепених Судова без благодејања из §. 471?»

— На ово питање одговарамо:

По свима пресудама општ. судова, изреченим за *истуђења учињена из користољубља*, наплата штете и осталих трошкова врши се без обзира на благодејање из §. 471. грађ. суд. поступка.

VII

Л. М. Здравковићу. На ваше питање: да ли може бити председник општине онај који плаћа преко 25 дин. на име пореза и државних приреза, одговорено је у бр. 45. „Полиц. Гласника.“ Прочитајте то.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Милутин Поповић, келнер из Београда, на опасан начин извршио је крађу новца (око 100 динара) Стевану Николићу, кафеџији из Београда, па је побегао. Милутин је дуже времена био као келнер у београдској кафани код „Грегача“, обична је изгледа, у лицу рошав, а на десној руци нема домалога прста. Препоручује се свима полицијским и општинским властима, да за одбеглим трагају и пронађенога спроведу Управи града Београда с позивом на Бр. 42053.

Два непозната зликовца ноћу између 21. и 22. пр. м-на напали су на салаш Стојана Стојановића из Голупца, везали њега и слугу му, па из салаша украли сукно, платно, чабар сира и 600 динара у готовом новцу, па су по том побегли. Препоручује се властима, да за зликовцима трагају и о успеху извести начелника среза поречкога, с позивом на Бр. 7824.

Крађа стоке. Ноћу између 21. и 22. пр. м-ца из затворене штале Петра Јаношевића, тежака из Дубоке украдене су две краве; обе су старе по 5 година, једна је длаке шарене, десни јој је рог пребијен, а друга је длаке рујасте и без роваша. Начелник среза сврљашког, денешом Бр. 10305 моли за тражење крадљивца и покрађе.

Крађа стоке. Љубомиру Анимовићу, тежаку из Бурова, ноћу између 21. и 22. тек. м-ца украдене су две угојене крмаче и један вепар црне длаке. Начелник среза колубарског округа београдског, моли за тражење крадљивца и покрађе денешом Бр. 14414.

Непознати крадљивац на дан 24. новембра тек. год. извршио је крађу ценних сатова Михаилу Ракићу, часовничару из Београда. Том је приликом однео: 1 сребрн „ремонтоар“ под Бр. 306.913; 1 сребрн „анкер“ под Бр. 6741; 1 никлени „цилиндр“ под Бр. 57586, и 1 никлени „цилиндр“ под Бр. 334. Вредност је ове покрађе близу 200 динара. Препоручује се свима полиц. и општинским вла-

стима, да за покрађом и крадљивцем трагају и о резултату извести кварт. терасиски Управе града Београда с позивом на Бр. 10225.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Ова два коцкара, **Михаило Радовановић**, звани „Ускок“ и **Драгутин Поповић**, звани „Попче“, ухваћени су пре неколико дана овде у Београду. Они су дошли из Обреновца преко Чукарице, где су преданили до у вече, а тада у први сумрак, кроз Савамалу и Доњи Град, изашли су на Мали Калимегдан, но при самом улазу у варош пали су двојици полицијских агената у руке. Ишли су посебице, на повећем растојању, ка Варош Канији, где су имали да изврше „неку операцију“, али их у томе спречише „проклета полицијска њушкала.“

Обојица заузимају видно место у коцкарском свету.

Први, „Ускок“ осуђиван је до сада два пута од стране прв. суда за вар. Београд за крађе, и то први пут 1897. год., а други пут 1901. год. Ову другу крађу извршио је у самом затвору управе града Београда, када је једном просјаку извукао прикривен замотуљак са девет наполеона, које је после поделио са својих седам другова: „Мургом“, „Црним Живком“, „Личанином“, „Шоботом“, Драгољубом „Јагодичетом“, Љубом „Параћинцем“ и „Тормидом“. Ти су наполеони сутра дан пронађени код неких у стомаку, код других под ђоном на пихели и у другим деловима главе и тела, те су кукавном просјаку, неком чича Јосифовићу, враћени, а они за то добили, који две, који три године затвора.

„Ускок“ је родом из села Бураве у ср. златиборском, рођени је брат такође познатог коцкара Љубе „Ускока“, стар 27. год., висок 1 м. 79, развијености обичне, очију плавих, косе смеђе, по лицу ров од богиња; на прсима, за 10 см. испод леве сисе има брадавицу у величини пшеничног зрна.

Драгутин „Попче“, од поповске породице, родом је из Београда, стар 32 год., висок 1 м. 66, очију кестењавих, косе црне; на левом

палцу има две белеге од посекотине, а на леђима 3.5 см. испод првог вратног обртња белегу од чира.

Износени њихове фотографије скрећемо пажњу полиц. и општ. властима да припазе на њихово кретање, а такође и публици да их се чува.

Михаило је прогнат за Ужице, а Драгутин ће до 9. тек. месеца бити у затвору Управе

Други, „Попче“, осуђиван је за опасну крађу од стране крагујевачког прв. суда, града Београда, када ће се прогнати у Књажевац.